

Gaya Asuhan Ibu Bapa Remaja Terhadap Tingkah Laku

Azizi Yahaya & Mohd Sofie Bahari

Fakulti Pendidikan,

Universiti Teknologi Malaysia.

Abstrak : Artikel ini membincangkan tentang gaya asuhan ibu bapa remaja terhadap tingkah laku anak-anak. Terdapat tiga jenis gaya asuhan iaitu gaya asuhan autoritatif, gaya asuhan autotarian dan gaya asuhan permisif.

Katakunci : gaya asuhan ibu bapa, tingkah laku, gaya asuhan autoritatif, gaya asuhan autotarian, gaya asuhan permisif

Pengenalan

Gaya asuhan ibu bapa menurut Baumrind (1971) adalah terbahagi kepada tiga jenis, iaitu gaya asuhan autoritatif, gaya asuhan autoritarian, gaya asuhan permisif. Ketiga-tiga gaya asuhan ini perlu diketahui oleh ibu bapa agar mereka dapat memilih jenis gaya asuhan yang sesuai diaplikasikan ketika berinteraksi dengan anak-anak. Ibu bapa seharusnya tidak terlalu terikat kepada satu-satu gaya sahaja, malah sebaliknya mengamalkan pelbagai gaya mengikut keperluan mendisiplinkan anak-anak.

Gaya Asuhan Autoritatif

Ibu bapa yang autoritatif mengawal dan bertanggungjawab terhadap anak-anak mereka. Gaya asuhan mereka yang bersifat rasional dan demokratik dapat membentuk anak-anak yang berfikiran positif, aktif bersosial, bertanggung jawab, dan mempunyai kompetensi daripada aspek kognitif. Hasil kajian mendapati bahawa komunikasi antara ibu bapa dan anak yang baik, suasana keluarga yang tenteram dan beberapa ciri asuhan autoritatif yang baik akan menghasilkan remaja yang bersikap positif (Clark dan Shields, 1997; Sokol-Katz et al., 1997).

Alice Rani (1998), telah mengkaji terhadap hubungan antara gaya asuhan keluarga dan pembentukan personaliti remaja. Sampel kajian adalah terdiri daripada pelajar lelaki dan seramai 74 orang. Penyelidik menggunakan soal selidik Parental Behaviour Inventory (PBI) dan Junior Eysenck Personaliti (JEPI). Dapatan kajian menunjukkan bahawa kebanyakan responden yang diasuh dalam keluarga yang mengamalkan bentuk asuhan amalan demokratik iaitu kebanyakan ibu bapa remaja telah terdedah dengan cara mendidik dan mengasuh anak-anak yang lebih baik dan bertimbang rasa. Kajian ini memberi gambaran kepada ibu bapa supaya mempertingkatkan usaha untuk memperbaiki semula kemerosotan pengaruh gaya didikan anakanak. Ibu bapa perlu sentiasa mendalami ilmu pengetahuan terutamanya dalam hal-hal yang berkaitan dengan perhubungan antara ibu bapa dan anak.

Menurut Baumrind (1989), kanak-kanak yang dibesarkan oleh ibu bapa yang demokratik cenderung menjadi lebih bertenaga, suka menjelajah, mempunyai perasaan ingin tahu tinggi, berdedikasi, dapat mengawal diri, puas hati dengan diri dan bersikap positif terhadap rakan sebaya.

Gaya Asuhan Autoritarian

Ibu bapa yang mengamalkan gaya asuhan authoritarian pula mempunyai sifat kawalan yang tinggi, tetapi kurang dalam tanggungjawab. Anak-anak yang dibentuk akan mempunyai ciri-ciri seperti berfikiran negatif, sering memberontak, pendendam, bimbang, cemas, kluatir, pendiam, pemalu, konsep sendiri rendah dan kurang motivasi untuk berdikari. Mereka akan bertindak bermusuhan sekiranya dikecewakan.

Gaya keibubapaan ini menggambarkan ciri-ciri kesan negatif terhadap konsep sendiri anak kerana anak akan mempunyai kemahiran sosial yang lemah, menjadi individu yang terlalu agresif atau terlalu pasif serta mempunyai mood yang tidak menentu (Bee dan Boyd, 2002). Kajian mendapati bahawa kanak-kanak yang seringkali dihukum dan seringkali menyaksikan tingkah laku devian atau tingkah laku agresif dalam keluarga mempunyai risiko yang tinggi dan menghadapi kesukaran dalam penyesuaian sendiri (D'Angelo et al., 1995).

Bandura dan Walters (1959), penyelidikan mendapati bahawa remaja yang delinkuen dan agresif berasal daripada keluarga yang ibu bapa mereka menggunakan hukuman fizikal secara berlebihan dan menegakkan disiplin kepada anak-anak. Kajian oleh Lawrence (Mohd Salleh, 1986), mendapati remaja yang diberi kasih sayang terlalu keras atau tidak ambil peduli, autokratik, pasif serta diskriminasi oleh ibu bapa akan menghasilkan anak-anak remaja yang bermasalah, memberontak dan menuju tingkah laku yang terpesong dan menyeleweng.

Gaya Asuhan Permisif

Gaya asuhan permisif pula adalah merujuk kepada ibu bapa mesra dan bertanggung jawab, tetapi lemah dalam kawalan dan akan mengakibatkan anakanak terlalu bergantung, mempunyai permintaan yang tinggi dan impulsif. Ibu bapa yang mengamalkan gaya asuhan permisif juga tidak mengambil berat terhadap anak-anak dan akan melahirkan sikap kecewa di kalangan anakanak. Mereka merasakan ibu bapa lebih mementingkan hal mereka berbanding urusan menguruskan anak-anak (Santrock, 1972).

Kekurangan kawalan dari ibu bapa, tingkah laku agresif dan kegagalan dalam persekolahan semasa kanak-kanak sering dikaitkan dengan gejala-gejala seks bebas, pengambilan alkohol dan dadah semasa remaja serta tingkah laku anti sosial (Caspi, et al., 1995; Moffitt, 1993).

Kanak-kanak yang dibesarkan oleh ibu bapa yang permisif cenderung bersifat tidak dapat mengawal diri, impulsif, kurang berdikari dan kurang menjelajah. Anak-anak mereka sentiasa tidak berminat dalam segala aktiviti, bertingkah laku menolak dan selalu merasa kekurangan dari semua aspek kefungsiian psikologi. Walau bagaimana pun, mereka lebih gembira dan cepat sembuh daripada sesuatu tekanan atau pun krisis berbanding kanak-kanak yang dibesarkan secara autokratik (Baumrind, 1989). Kajian oleh Mitchell (1989) dan D'Angelo dan rakan-rakan (1995) menunjukkan kekurangan perhatian dari bapa memainkan peranan dalam pembentukan tingkah laku anti sosial. Kajian juga menunjukkan remaja yang bertingkah laku anti sosial biasanya kurang diberi perhatian oleh keluarga mereka (Dornbusch, et al., 1985; Forgatch, et al., 1994; Patterson, 1989; Steinberg, et al., 2001).

Kajian oleh Slaby dan Guerra (1988) mendapati bahawa remaja yang bertingkah laku devian dan delinkuen mempunyai kurang kawalan diri dan tingkah laku mereka banyak dipengaruhi oleh kawalan luar dari persekitaran. Kajian oleh Herzoy dan rakan-rakan (Muhd. Mansur, 1988), mendapati 70 peratus responden mereka lari dari rumah dan terlibat dengan dadah disebabkan oleh suasana rumah yang menekan, sikap ibu bapa yang tidak mengambil tahu dan jurang antara mereka.

Gaya Asuhan Dan Hubungannya Dengan Tingkah Laku

Gaya asuhan ibu bapa turut dihubungkan dengan tingkah laku devian pelajar. Lowe (1993), Stern dan Smith (1995) telah menjalankan kajian untuk mengetahui gaya asuhan yang telah dilalui oleh pesalah juvana. Hasil kajian mendapati bahawa sebahagian besar subjek kajian memperolehi corak gaya asuhan yang bersifat penolakan daripada ibu bapa mereka. Keadaan ini menyebabkan remaja terabai dan terjebak dengan delinkuensi kerana tidak mendapat perhatian dan sokongan daripada kedua ibu bapa mereka. Kajian yang telah dijalankan oleh Abdullah Al Hadi (1993) mendapati bahawa kawalan dan pengawasan ibu bapa memainkan peranan yang sangat penting dalam menghalang atau mencegah pelajar dari terlibat dengan gejala sosial. Beliau mendapati pelajar yang mendapat kawalan dan pengawasan ke atas segala aktiviti mereka sangat kurang melibatkan diri dengan aktiviti yang tidak sihat.

Kajian oleh Rohani (2000) telah dijalankan terhadap beberapa pelajar berkaitan peranan ibu bapa dalam pembentukan akhlak remaja di sekolah. Sampel kajian terdiri 76 orang pelajar dan soal selidik digunakan sebagai instrumen kajian. Dapatan kajian menunjukkan bahawa ibu bapa memainkan peranan sebagai model dalam pembentukan akhlak remaja dan tidak memainkan peranan dalam memberikan dan juga tidak mengambil tindakan terhadap tingkah laku.

Rujukan

- Baumrind, D. (1971). *Current Patterns Of Parental Authority*. Developmental Psychology Monographs, 4, part 2.
- Alice Rani, A.S. (1988). *Gaya Asuhan Keluarga dan Pembentukan Personaliti Remaja*. UKM: Tesis Ijazah Sarjana Muda (Tidak diterbitkan).
- Baumrind, D. (1968). *Autoritarian vs Autoritative Parental Central Adolescence*. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Bandura, A. & Mischel, W.(1986). *Social Foundation Of Thought And Action: A Social And Cognitive Theory*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall.
- Mohd Majid Konting. (1998). *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Kuala Lumpur: DBP.
- Baumrind, D. (1971). *Current Patterns Of Parental Authority*. Developmental Psychology Monographs, 4, part 2.
- Patterson, G. (1989). *A Developmental Perspective on Antisocial Behaviour*. American Psychologist, 44, 329-335.
- Steinberg, L., Darling, N., & Fletcher, A. C. (1995). *Authoritative Parenting And Adolescent Adjustment: An Ecological Journey*. Child Development, 65, 774-770.